دیدگاه

«اُتانازی» در غرب و دیدگاه مشترک ادیان درباره «خودکشی»

این روزها اخباری از اروپا و آمریکا مبنی بر تولید و تجویز مواد یا کپسول هایی برای پایان دادن اختیاری به زندگی انسان ها در رسانه‌ها منتشر می شود. این مواد مرگ را در آن با عنوان «خودکشی خودخواسته» یا «اُتانازی» یاد می شود، اکنون در کشورهایی مثل سوئیس، هلند، بلژیک، سوئد و نیز شهرهایی از ایالات آمریکا تبدیل به قانون شده است.

اما جا دارد دیدگاه ادیان آسمانی که مبتنی بر وحی الهی است، درباره خودکشی مورد بررسی قرار گیرد. در صورت کلی، ادیان الهی به انسان‌ها می آموزند باید در قبال سختی‌ها صبر پیشه کنند، تسلیم تقدیر الهی باشند، عمر خویش را در مسیر عبودیت طی و جان خویش را در باور هر گزندی حفظ کنند. در منظر ادیان، هر کدام از سختی‌های دنیا اعم از تنگی معیشت، بیماری، ... دارای حکمت‌های پنهان اند و انسان مؤمن با صبر در قبال این مشکلات، می تواند درجات عالی معنوی را کسب کند.

به مقام قرب الهی برسد. در منظر مؤمنان به ادیان، دنیا دار بلا و محل آزمون‌های سخت الهی برای بالیدن روح است، بنابراین نه تنها زیر بار مشکلات دست به خودکشی نمی زنند بلکه صبر در برابر ابتلائات را عامل رشد روحی خویش می دانند.

در این تفکر، مرگ هر انسان در تقدیر او به ثبت رسیده و بر این اساس، با پایان یافتن کتاب زندگانی اش، مرگ او اتفاق می افتد. منتها کیفیت مرگ یا به صورت طبیعی است و یا امکان دارد به صورت غیرطبیعی مانند مرگ در اثر سیل، زلزله، تصادف و یا مرگ‌های ناگهانی باشد، اما هیچ‌گاه جواز مرگ‌های خودخواسته داده نشده است، چرا که این امر دخالت در تقدیرات خداوند و برخلاف قانون طبیعت است. این امر از جهت عقلانی هم پسندیده نیست، چرا که فرد تنها متعلق به خویش نیست بلکه هر انسان مؤمن با صبر در نظام هستی چه در بعد اجتماعی و چه زیست محیطی ایفا می کند و فراتر از آن، بنده مخلوقی است که نباید در امر خداوند مداخله کند.

خودکشی در دین اسلام به قدری قبح دارد که خداوند در بخشی از آیه۲۹ سوره نساء از این مسئله نهی کرده و می‌فرماید: «... وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيماً»؛ یعنی خودتان را نکشید، چه اینکه خداوند نسبت به شما بسیار رحیم و مهربان است و فراوان از شما بخشش می‌کند.

این امر را در سایر ادیان نیز این روبه دیده می‌شود. کلیسای مسیحی خودکشی در دین اسلام به‌قدری قبح دارد که خداوند در بخشی از آیه۲۹ سوره نساء از این مسئله نهی کرده و می‌فرماید: «... وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيماً»؛ یعنی خودتان را نکشید، چه اینکه خداوند نسبت به شما بسیار رحیم و مهربان است و فراوان از شما بخشش می‌کند